

קוראים יקרים,

הפיל שבחדר...

בקדנציה הראשונה שלי כעורכת של כתב העת (2008-2012) נהגתי, כמקובל בכתבי עת מדעיים רבים, להציג ב"דבר העורכת" את נושאי המאמרים המופיעים בגיליון. מי שגמלה אותי מן הנוהג הזה הייתה גב' יוספה דנציגר ז"ל, הפיזיותרפיסטית הראשית הראשונה במשרד הבריאות, שנפטרה בשנת 2009.

יוספה הייתה פיזיותרפיסטית רבת-פעלים, בוגרת המחזור הראשון של לימודי הפיזיותרפיה בישראל. היא נודעה לא רק בכך שהובילה את המקצוע לידי הישגים רבים אלא גם כאישה חדת מחשבה ולשון. בלי למצמץ היא אמרה לי שהצגת המאמרים ב"דבר העורכת" היא פשוט משעממת ומיותרת: כל אחד יכול לעיין בתוכן העניינים ובתקצירים, ולהבין מה הגיליון כולל. להשקפתה, "דבר העורכת" נועד לאפשר לעורכת למשוך אליה את הקוראים, לחדש, להאיר ולהשפיע. לא יכולתי שלא להסכים עם יוספה, וכרגיל להעריך את ישירותה ואת היושרה שלה.

אודה כי מאז החלטתי לקבל את המלצתה של יוספה, כתיבת "דבר העורכת" הפכה עבורי לתהליך מאתגר. בגיליון זה החלטתי לבחור בשניהם: גם לתאר בקצרה את נושאי המאמרים, וגם לפתוח צוהר לנושא אקטואלי אשר חייב להעסיק ולהדאיג את ציבור הפיזיותרפיסטים בישראל. אני מאמינה שהסיבה לכך תתבהר מיד.

מאמרם של הדס אופק וניקול אסרף (עמודים 24-31) מציג שאלון הנמצא בשימוש רחב בעולם אשר עבר תהליך מובנה ויסודי של התאמה תרבותית ושפתית לדוברי העברית. השאלון נועד להעריך את החומרה של נירופתיה הנגרמת עקב טיפולי כימותרפיה, ואת השלכותיה על המטופל, כדי לסייע בהתאמת הטיפול לצרכיו. אף על פי שלא נערכה בדיקה של מהימנות ותקפות השאלון, הוא יכול להוות בסיס ראשוני למעקב קליני וגם למחקרי-המשך מעמיקים יותר.

המאמרים של עדי עמית דויד (עמודים 16-23) ושל לילך בן דרור (עמודים 10-15) הם תיאורי מקרה מתחום בריאות

האישה, העוסקים בנשים הרות שהופנו לפיזיותרפיה עם אבחנה סתמית של כאבי אגן וגב הקשורים להיריון, והתבררו כסיבוכים נדירים. שני מקרים אלה זוהו, תוארו וטופלו בהצלחה בזכות המקצועיות והערנות של שתי הקלינאיות כותבות המאמרים. שיתוף הקוראים בתיאורי המקרה הללו יכול לא רק לאפשר לעמיתנו לזהות מצבים דומים, אלא גם להוות מקרים לדוגמה עבור סטודנטים/פיזיותרפיסטים ורופאים כדי שיוכלו לקבל החלטות קליניות רלוונטיות במועד. כפי שציינתי בעבר, אני רואה חשיבות רבה בהצגת תיאורי מקרה קליניים עבור קוראי כתב העת.

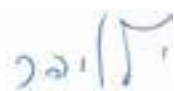
אין לי ספק שפיזיותרפיסטים רבים נתקלו במקרים אשר יכולים לשמש השראה לאחרים. ליווי של קלינאים שאינם מתורגלים בכתיבה מדעית בתהליך הכתיבה הוא בעיניי שליחות. ברצוני לעודד עמיתים ששוקלים לפרסם תיאורי מקרה לפנות אליי להתיעצות.

המאמר הפותח גיליון זה (עמודים 4-9) הוא סיכום של ריאיון אישי שנערך עם גב' שולמית (שולה) ורנר, מאושיות מקצוע הפיזיותרפיה בישראל אשר חגגה זה לא כבר את יום הולדתה התשעים. המאמר מתאר את מסלול צמיחתה והתפתחותה האישית והמקצועית במקביל להתפתחות מקצוע הפיזיותרפיה בישראל. שולה הובילה פריצות דרך והישגים רבים, והטביעה חותמה על המקצוע במהלך כ-65 שנים. אך אין ספק שגולת הכותרת הייתה הקמת בית הספר לפיזיותרפיה במרכז הרפואי שיבא בשנת 1976. משרד הבריאות התנה את פתיחתו של בית הספר בכך שמקצוע הפיזיותרפיה יקבל הכרה כמקצוע אקדמי לכל דבר. בהובלת שולה נבנתה תוכנית לימודים עשירה בתכנים אקדמיים מעולם מדעי החברה והרפואה, התואמת סטנדרטים בינלאומיים. המאבק למען הכרה אקדמית בתוכנית מול סנאט אוניברסיטת תל אביב היה קשה, וצלח בזכות הסיוע של חברי סגל בכירים מן הפקולטה לרפואה. בשנת 1978 נפתח לראשונה החוג לפיזיותרפיה באוניברסיטת תל אביב, אשר הקנה תואר ראשון בפיזיותרפיה והיווה פריצת דרך לכל תוכניות הלימודים לפיזיותרפיה בארץ.

ומהו "הפיל שבחדר" שעליו מרמזת כותרת דבריי כאן?

למרבה הצער והאירוניה, לאחר כמעט יובל שנים שבהן הפיזיותרפיה היא מקצוע אקדמי מדעי משגשג מאוד, עד שכמה אוניברסיטאות בישראל מעניקות תואר שני ושלישי

אני ערה לתגובות על הנושא הן ברשתות חברתיות והן בקבוצות עניין שונות, וגם למאמצים שעושים במשרד הבריאות, באיגודים המקצועיים ובמסגרות שונות אחרות כדי להעביר את רוע הגזרה. חשוב לי גם להדגיש כי אין בדבריי אלו משום נקיטת עמדה פוליטית. אני מביעה חשש כבד למעמדם של מקצועות הבריאות בישראל ולאיכותם. זו קריאה לציבור שהמקצוע שלנו יקר לו למצוא דרכים כדי למנוע פגיעה חמורה זו במקצועות הבריאות וגם בציבור המטופלים שעל בריאותם ואיכות חייהם אנו אמונים - אל לנו להתעלם מן הפיל שבחדר!

יוכבד (יוכי) לויפר

עורכת כתב העת לקידום הפיזיותרפיה

פרופ' (אמריטוס), החוג לפיזיותרפיה, אוניברסיטת חיפה

yochy.laufer@gmail.com

בפיזיותרפיה, לאחר שבשנת 2008 (תשס"ח) נכנס לתוקפו חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, המחייב תואר ראשון בפיזיותרפיה ממוסד מוכר וציון עובר בבחינה ממשלתית בחסות משרד הבריאות כתנאי לעיסוק במקצועות אלו, ישנם היום גורמים פוליטיים המבקשים להחזיר את הגלגל אחורה. על פי הצעה שנכללה בהסכמים הקואליציוניים, יש לאפשר פיתוח תוכניות לימודים במקצועות הבריאות, ובכללן פיזיותרפיה, שאינן תחת פיקוח המועצה להשכלה גבוהה. אין ספק שמאחורי הצעות החוק האלו מסתתרים אינטרסים שונים. אבל דבר אחד ברור וגלוי - אישורו של החוק הזה משמעו פגיעה ביכולתה של המדינה להבטיח רמה מקצועית הולמת של העוסקים במקצועות הבריאות (פיזיותרפיה, קלינאות תקשורת וריפוי בעיסוק) ולהגן על בריאות הציבור. אישור החוק יפגע לא רק בזכות הבסיסית של תושבי ישראל לבריאות ולאיכות חיים, אלא גם בקידום ופיתוח מקצועות אלו ובהכרה הבינלאומית ברמתם המקצועית בישראל. יש הטוענים שניתן לגשר על הפער בין היכולות של בוגרי תוכניות שאינן בפיקוח נאות ובין היכולות של בוגרי תוכניות המוכרות על ידי המועצה להשכלה גבוהה על ידי התניית פיקוח במקום העבודה. אבל בתוך עמנו אנו יושבים, ומהר מאוד נהיה עדים למקומות שבהם עובד מוסמך אחד "מפקח" על מחלקה שלמה. כבר זכיתי בעבר לתואר "נאיבית", אבל אני מתקשה להבין את המניע של מצדדי התיקון לחוק משום שברור שמי שייפגע יותר מכול הוא דווקא הציבור שאותו הם מייצגים.